

YRITTÄJÄN ELÄKELAIN (YEL) MUKAISEN ELÄKEVAKUUTUKSEN LASKUPERUSTEET

Voimaantulo

Tämä laskuperuste tulee voimaan 1.1.2023.

Poikkeussäännös

Jos vakuutusmaksujen korkoutus kohdistuu ajalle ennen vuotta 2016, käytetään liitteessä 1 annettua korkokantaa r_V .

YRITTÄJÄN ELÄKELAIN (YEL) MUKAISEN ELÄKEVAKUUTUKSEN LASKUPERUSTEET

1 PERUSTEIDEN SOVELTAMINEN

Näitä perusteita sovelletaan yrittäjän eläkelain mukaisiin eläkevakuutuksiin.

2 VAKUUTUSMAKSU

Vakuutusmaksu määrätään kalenterivuositain ja sitä peritään siitä lähtien, kun yrittäjästä on YEL:n mukaista vastuuta, ottaen kuitenkin huomioon YEL 111 §:n 2 momentissa säädetty takautuvaa vakuuttamista koskeva aikarajoitus. Jos YEL:n mukainen eläketurva on aikaisemmin ollut järjestettynä muussa eläkelaitoksessa, maksua peritään siitä lähtien, kun YEL:n mukainen vastuu vakuutusmaksusopimuksen mukaan kuuluu tähän vakuutukseen. Vakuutusmaksua ei peritä, jos maksuunpanoa seuranneen kalenterivuoden alusta on kulunut vähintään viisi vuotta.

Kalenterivuosi jaetaan eräpäivien lukumäärän mukaan enintään kahteentoista yhtä pitkään maksukauteen. Vakuutusmaksun teoreettinen eräpäivä on ko. maksukaudella sen ajan keskellä, jolta maksua peritään, ja maksun suuruus on tällöin

$$(1) \quad \bar{P}_V = k_V y_V^m t_V \frac{S_V}{360},$$

jossa

k_V = YEL 115 §:n 1 momentin mukaisesti ajalle t_V laskettu alennuskerroin,

y_V^m = sosiaali- ja terveysministeriön YEL 114 §:n mukaan vuodelle v vahvistaman maksuprosentin sadasosa,

t_V = aika, jonka yrittäjä maksukaudella on ollut YEL:n alaisena, laskettuna päivinä siten, että kuukaudessa katsotaan olevan 30 päivää ja

S_V = yrittäjälle YEL 112 §:n mukaisesti vahvistettu vuotuinen työtulo.

Jos työtulo S_V muuttuu maksukauden aikana, sovelletaan kaavaa (1) erikseen maksukauden kuhunkin sellaiseen jaksoon, jona työtulo on ollut muuttumaton.

Jos yrittäjä maksaa YEL 116 §:n 1 momentissa tarkoitettua lisävakuutusmaksua, lasketaan lisävakuutusmaksu kaavan (1) mukaisista teoreettisen eräpäivän tasossa olevista maksuista. Lisävakuutusmaksun maksukausi on koko kalenterivuoden mittainen. Lisävakuutusmaksu korkoutetaan teoreettiseen eräpäivään.

Jos yrittäjä maksaa YEL 116 §:n 2 momentissa tarkoitettua pienennettyä vakuutusmaksua, lasketaan koko kalenterivuoden pienennetty vakuutusmaksu kaavan (1) mukaisista teoreettisen eräpäivän tasossa olevista maksuista. Jäljellä olevien maksukausien maksut lasketaan uudelleen pienentäen jokaista maksua maksukauden teoreettisen eräpäivän tasossa. Mikäli yrittäjän jo kuluneina maksukausina maksamien kaavan (1) mukaisten maksujen yhteenlaskettu summa ylittää pienennetyn vakuutusmaksun mukaisen maksun, ylittävät maksut hyvitetään yrittäjälle. Pienennetylle maksulle lasketaan korkoa teoreettisesta eräpäivästä maksun eräpäivään.

Jos yrittäjä on tullut maksukaudella YEL:n alaiseksi, lisätään kaavan (1) mukaiseen maksuun YEL-jaksoon liittyvältä odotusajalta kaavan (1) mukaisesti laskettu maksu.

Jos vakuutus lakkaa, palautetaan mahdollinen liikaa maksettu maksun osa. Jos työtuloa muutetaan, tehdään vakuutusmaksuun korjaus seuraavan maksuerän erääntyessä ellei muuhun menettelyyn ole perusteltua syytä.

Vakuutusmaksulle ja sen korjaukselle lasketaan korkoa teoreettisesta eräpäivästä maksun eräpäivään. Tällöin, kuten myös kohdan 3 mukaisia suureita korkoutettaessa, korko lasketaan jatkuvana käyttäen kullakin hetkellä voimassa olevaa korkokantaa. Vakuutusmaksuja korkoutettaessa käytettävä korkokanta on liitteessä 1 annettu r_V^m .

3 VAKUUTUSMAKSUVASTUU

Vakuutusmaksuvastuu $\bar{V}_V$ hetkellä 31.12.v on

$$(2) \quad \bar{V}_V = (1 - q_V^y) \left[(1 + r_V) \bar{V}_{V-1} + (1 + r_V)^{0,5} (P_V - q_V^s \sum t_v \frac{S_v}{360} - H_V) - (1 + r_V)^{0,5} P_V^a \right] + (1 + r_V)^{0,5} P_V^a.$$

Vuodelta v tehtävässä tilinpäätöksessä lasketaan vakuutusmaksuvastuu V_V kaavasta

$$(3) \quad V_V = (1 + r_V) \bar{V}_{V-1} + (1 + r_V)^{0,5} (P_V - H_V) - (1 + r_V)^{0,5} \bar{E}_V^T.$$

Kaavoissa (2) - (3) on

r_V = liitteessä 1 annettu korkokanta

$P_v = P_v^{er} - k_v^p P_v^{po}$, jossa P_v^{er} on vuonna v erääntyneet vuoteen v kohdistuvat maksut lisätynä vuonna v erääntyneillä aikaisempiin vuosiin kohdistuvilla maksuilla ja maksujen korjauserillä sekä vakuutuksen ottamisen laiminlyönnin johdosta perittävällä YEL 122§:n mukaisella lisämaksulla vuodelta v , sen määräämiseen liittyvillä Valtiokonttorin käsittelykuluilla vähennettynä. P_v^{po} on poistetut maksut, joiden perintä YEL 119 §:n mukaisissa tapauksissa lopetetaan tai ei tuota tulosta kuolinpesän varattomuuden takia. Poistettuihin maksuihin luetaan myös sellaiset vakuutusmaksut, joiden saamiseen oikeus on menetetty yrityksen saneerauksesta annetussa laissa tarkoitetun saneerausohjelman tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa tarkoitetun maksuohjelman vahvistamisen taikka sanotuissa laeissa säädettyjä periaatteita vastaavan vapaaehtoisen velkajärjestelyn takia. Maksut korkoutetaan korkokannalla r_v^m maksujen eräpäivistä hetkelle 1.7.v. Kerroin k_v^p on liitteessä 1 annettu vakio.

$P_v^a = k_v^a P_v^{a'}$, jossa $P_v^{a'}$ on 31.12.v. avoinna olevat maksut, jotka on jätetty ulosottoihin perittäviksi tai valvottu konkurssissa tai jotka on vahvistettu maksettaviksi edellä tarkoitetuissa saneeraus- tai maksuohjelmissa. Avoimet maksut korkoutetaan korkokannalla r_v^m maksujen eräpäivistä hetkelle 1.7.v. Kerroin k_v^a on liitteessä 1 annettu vakio.

$\bar{E}_v^T$ = vuonna v maksettujen YEL:n mukaisten eläkkeiden, kuntoutusrahojen, harkinnanvaraisten kuntoutusavustusten ja muiden kuntoutuskulujen määrä, YEL 142 §:n mukaisesta kustannustenjaosta johtuva saatava tai velka sekä jo kustannustenjaosta saatu tai kustannustenjakoon maksettu vuoteen v kohdistuva ennakkomäärä huomioon otettuna. Suureessa otetaan huomioon myös palkattomista ajoista johtunut eläkkeiden karttuminen ja niiden kustannustenjakoon.

$$H_v = h_1 \sum t_v \frac{S_v}{360} + h_2 N_v + h_3 N_v^E,$$

missä

N_v = niiden yrittäjien lukumäärä, joilla oli eläkelaitoksessa vuonna v YEL:n mukainen eläkevakuutus. Sellaisen vakuutuksen osalta, joka on otettu vuonna v , lisätään lukuun N_v niiden vuosien lukumäärä, joilta vakuutusmaksua peritään takautuvasti

N_v^E = niiden edunsaajien lukumäärä, joille on vuonna v maksettu YEL 95 §:n nojalla myönnettyjä eläkkeitä tai kuntoutusrahoja; perhe-eläkkeiden osalta kuitenkin korkeintaan yksi eläkkeensaaja edunjättäjää kohti

Kertoimien h_1 , h_2 ja h_3 arvot on annettu liitteessä 1.

Kerroin q_v^y on kustannustenjakoperusteiden kohdassa 4.2 tarkoitettu kerroin.

Kerroin q_v^s on kustannustenjakoperusteiden kohdassa 7.2 tarkoitettu palkattomien aikojen vastuunjakoon liittyvä kerroin.

4 KORVAUSVASTUU

Korvausvastuu on 0.

5 KERTASUORITUS ELÄKKEEN SIJASTA

Jos eläkkeen sijasta annetaan vastaava kertasuoritus, tämän määrä lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön YEL 99 §:n nojalla antaman asetuksen mukaan.

ERÄIDEN KERTOIMIEN ARVOT VUONNA 2023

r_{2023} = työntekijän eläkelain (TyEL) mukaisen vakuutuksen erityisperusteiden mukainen perustekorko 1.1.2023

r_{2023}^m = työntekijän eläkelain (TyEL) mukaisen vakuutuksen erityisperusteiden mukainen vakuutusmaksukorko 1.1.2023

k_{2023}^a = 1,0659

k_{2023}^p = 1,1767

h_1 = TyEL:n mukaisen vakuutuksen erityisperusteiden liitteen 1.6 mukainen lakisääteisten maksujen osan laskennassa vuonna 2023 käytettävä kerroin

h_2 = 185,90 €, vuonna 2023

h_3 = 85,34 €, vuonna 2023